Ao. 1855. **No. 9.**
Zaturdag, **20 Januarij.**

SURINAAMSCHE COURANT EN GOUVERNEMENTS ADVERTENTIE BLAD.

Gouvernements - Secretarie.

Paramaribo, den 19 *Januarij* 1855.

Bij Gouvernements-resolutie van den 17n. dezer maand No. 78, is, onder de nadere goedkeuring des Konings, aan den Heer T. Janssen Rijken Sluijters, verleend *eervol* outslag als 2e. Luitenant der divisie *Para*, en zulks tengevolge van zijne benoeming tot *Lid van den Kolonialen Raad*, en *Heemraad* der divisie Boven *Suriname* en *Thorarica*.

De waarnemende Adjunct Gouvernements-Secretaris, belast met de functien van den Gouvernements Secretaris,

E. A. VAN EMDEN.

Gouvernements - Secretarie.

Paramaribo, den 19 *Januarij* 1855.

Bij Gouvernements-resolutie van den 17 dezer maand No. 80, is onder de nadere goedkeuring des Konings:

a. Aan den Heer J. H. Cummings, wegens vertrek uit het district *Coronie*, *eervol* outslag verleend als 2e. Luitenant bij de gewapende Burgermagt aldaar; en

b. Tot 2e. Luitenant bij de gewapende burgermagt te *Coronie* benoemd, de Heer G. K. Park.

De waarnemende Adjunct Gouvernements-Secretaris, belast met de functien van den Gouvernements-Secretaris,

E. A. VAN EMDEN.

Gouvernements - Secretarie.

Paramaribo, den 19 *Januarij* 1855.

Alzoo W. H. Isselt van het Gouvernement heeft verzocht, om een stuk land gelegen ten westen aan de *Wanica straat* en ten zuiden aan het kanaal, vroeger bestemd geweest om te worden geopend tot aan de rivier *Saramacca*, groot *een en drie kwart* bunder.

Zoo worden degenen, die vermeenen mogten daarop eenig eigendoms of ander regt te kunnen doen gelden, opgeroepen om binnen den tijd van *drie* weken, na de dagteekening dezer, hunne reclames met overlegging van bewijsstukken, ter Gouvernements-Secretarie in te dienen; zullende anders over het perceel land door het Gouvernement worden beschikt, naar aanleiding der Publicatie van den 13n. Julij 1846, G. B. e. a. No. 8.

De waarnemende Adjunct Gouvernements-Secretaris, belast met de functien van den Gouvernements-Secretaris,

E. A. VAN EMDEN.

Gouvernements - Secretarie.

Aanzoek voor Vrijgeving.

1855.

19 Jan. Van de slavin *Asia*, geboren in 1842, dochter van *Amimba I*, toebehoorende aan plantaadje *Leasowes*, in *Coronie*.

» » Van de slavin *Susanna*, geboren in 1828, dochter van *Clara*, toebehoorende aan plantaadje *Libanon*, divisie *boven Cottica en Perica*.

» » Van de slaven: *Josephine*, geboren in 1831, *Cornelis*, geboren in 1832, en *Doris*, geboren in 1834, allen kinderen van *Eva*, toebehoorende aan den boedel Jacobus Kramer.

» » Van de slaven: *Betsij*, geboren in 1829, dochter van *Nanette*, en hare kinderen *Frans*, geboren in 1851 en *Sophia Charlotte Catharina* geboren in 1853.— en *Pauwina*, geboren in 1803, waarvan de moeder onbekend is, toebehoorende aan F. Wijnand, de drie eerstgenoemden echter voor den vrijdom.

De waarnemende Adjunct Gouvernements-Secretaris, belast met de functien van den Gouvernements-Secretaris,

E. A. VAN EMDEN.

Eerste afkondiging.

Gouvernements - Secretarie.

Post-Kantoor.

Op aanstaanden ZONDAG den 21sten dezer, des morgens ten *acht ure*, zullen de via *Coronie*, *Nickerie* en *Demerary* naar *Europa* te verzenden Brievenpakketten worden gesloten.

Paramaribo, den 13 Januarij 1855.

De Ambtenaar belast met de Posterij,

J. S. BURNE.

Burgerlijke Stand.

Paramaribo, den 19 Januarij 1855.

Op heden zijn in ondertrouw opgenomen:

George van Kamen
en
Geertruida Johanna Heidweiller.

Cornelis Christiaan Bergendal
en
Constantia Ameide.

De Adjunct Ambtenaar van den Burgerlijken Stand,

A. F. VAN AMSON.

Eerste afkondiging.

POLITIE.

Bij de Politie aangifte gedaan zijnde van het ontvreemden van een opgeboeid CORJAAL, lang *twintig* voeten, gemerkt **J. H. R.**, zoo wordt een ieder ernstig gewaarschuwd om hetzelve niet te koopen en uitgenoodigd om, bijaldien voormeld Corjaal ter verkoop mogt worden aangeboden, hetzelve aan te houden en daarvan onmiddellijk ten burele der Politie 2e. Afdeeling, gehouden wordende op het *Piket der Justitie* aan de *Wageweg straat*, aangifte te doen.

Paramaribo, den 17 Januarij 1855.

Schutterij van Paramaribo.

Derde en laatste Oproeping.

De *Commissie van Inschrijving en Vrijstelling* voor- en van de Schutterij, roept bij deze op alle vrije Mannelijke Ingezetenen, welke bewijsselijk aan *Paramaribo* woonachtig zijn, immers zich aldaar bewijsselijk ophouden, of hun verblijf hebben, voor zoo verre zij namelijk op den *eersten* Januarij 1855 den vollen ouderdom van *achttien* jaren bereikt hebben en hun *vijftigste* nog niet zijn ingetreden, welke nog niet reeds in de Schutterij zijn ingelijfd, van welken rang, staat of orde zij ook zijn mogen, zonder onderscheid of zij vermeenen mogten, al dan niet tot de vrijgestelden te behooren, met uitzondering nogtans van de zoodanigen welke volgens art. 3 van het Reglement voor de Schutterij, gearresteerd den 31sten December 1835, en 13 Mei 1836, van de persoonlijke dienst bevrijd of van schriftelijke Finale Vrijstelling van de Commissie voorzien zijn.

Wordende bij deze herinnerd aan art. 5 *der Wet van* 13 *Mei* 1836, (*Gouvern. Blad No.* 7,) *waarbij degenen welke aan de oproepingen geen gehoor hebben gegeven, zullen gestraft worden met eene geldboete van niet minder dan VIJFTIG en niet meer dan HONDERD Gulden, of wel met eene gevangenzetting van niet minder dan TIEN dagen en niet langer dan EENE maand.*

Zij zal vergaderen in het locaal van de Burger-Hoofdwacht aan den *Ouden Oranjetuin*, van 's morgens 9 tot 12 uren op Maandag den 22sten Januarij 1855.

De voor de Commissie verschijnenden, zullen de Letter en het Nummer hunner woonplaats en den naam der Straat moeten opgeven.

Paramaribo, den 15 Januarij 1855.

Namens de Commissie voornoemd,

S. M. BROMET,

Secretaris.

SEQUESTERS

der Plantaadje *Sarah*, bieden bij inschrijving te koop aan:

30 balen schoone **KATOEN**,

Liggende ter Landswaag.

De inschrijvings-billetten zullen ter Griffie van het Geregtshof tot Maandag den 22 dezer, des morgens ten 9 ure, aangenomen en geopend worden ten overstaan van den Heer Gecommitteerde tot de Zaken van Curatéle en Sequestratie.

Het hoogste bod goedgekeurd zijnde al de Katoen, onmiddellijk na de toewijzing, tegen **KONTANTE BETALING** in ontvang moeten genomen worden. (463)

Paramaribo, den 19 Januarij 1855.

Nieuwstijdingen.

Paramaribo, *den* 19 *Januarij* 1855.

Heden is de geboortedag van H. M. de koningin-weduwe met de gebruikelijke eerbewijzingen herdacht geworden.

In de *Curaçaosche courant* van den 16n. December lezen wij het volgende:

De berigten betreffende de Cholera op de bovenwinds eilanden komen zakelijk hierop neder: —

Een berigt in eene Courant van St. Kitts, van den 17 November, vermeldt dat deze verschrikkelijke ziekte zeer hevig op dat eiland woedde, namelijk in Basseterre en derzelver omstreken, Palmetto, Point, Old Road, en Middle Island. In andere plaatsen van het eiland hadden er enkele gevallen plaats gehad. Men kon alsnog geene opgaven der sterfgevallen publiek maken.

De Board of Health van St. Lucia verklaarde den 27 October dat na het einde der maand de diensten der geneesheeren niet verder zullen benoodigd zijn, en dat hunne geldelijke toelage dientengevolge met het einde dier maand zoude ophouden. De Cholera was van dat eiland geheel geweken, na, omtrent twee duizend inwoners ten grave gesleept te hebben. Er zouden wederom schoone gezondheidspassen afgegeven worden ingeval de Cholera in de volgende tien dagen zich er niet weder vertoonde.

Op Barbados werd den 2 November een dank en bededag gehouden, wegens het geheel verdwijnen van de Cholera van dat eiland.

Op Jamaica heerschte de Cholera nog met hevigheid in de buiten-districten.

De *Rotjal Gazette* van den 23 Nov. van St. Vincent, berigt dat de ziekte geheel geweken is van het eiland, doch de President (de Gezaghebber) heeft verboden schoone gezondheidspassen af te geven, vóór het te houden dank- en bededag.

Als eene bijdrage in het belang der landbouwers in deze kolonie, vermelden wij onderstaanden brief, voorkomende in den *Moniteur Haïtien* van den 8 Julij jl., bevattende een zeer eenvoudig doch onfeilbaar middel, om de planten en dieren van vernielende insecten en ongedierten te bevrijden. — De brief luidt zakelijk aldus:

» Van alle oplossingen, waarvan ik mij sedert verscheidene jaren heb bediend, om de planten van hare inwendige en uitwendige insecten en de dieren van het ongedierte, dat hen kwelt, zoo als paardevlieg, muggen, vliegen, luizen, enz. te bevrijden, heeft eene oplossing van Aloëharst (een wigtje op een Nederlandsche kan water) den besten uitslag geleverd. De lage prijs van de Aloëharst maakt het aanwenden van dit middel weinig kostbaar, en ik ken geen insect of eenig ander dier, dat geen onoverwinnelijken afkeer heeft van deze zelfstandigheid en derzelver bitteren smaak niet ontvliedt.

» Met een groot penseel of eenen borstel worden de stammen en takken van de planten en de huid van de dieren bevochtigd en geschuijerd. Schapen en dieren met lang haar of wol worden in een bad met eene oplossing van Aloë gedompeld en gewasschen. Deze oplossing kan vervolgens gebezigd worden om plantzaad, wijngaardstaken, latten van spalieren, enz. er mede te wasschen, en om de moestuinen, die van winde, slakken en rupsen verpest zijn te begieten, namelijk wanneer deze groenten aangekweekt worden voor de zaden en wortels en niet voor de bladeren.

» Sedert een jaar heb ik op de buitenplaats welke ik bewoon, de goede uitwerkingen van dit eenvoudig middel bevestigd gezien.

» Bij mijne komst op deze buitenplaats, in het begin van Mei 1853, vond ik de vruchtboomen verpest van boomluizen en doorvreten van den kanker. Onder anderen was er een oude appelboom wiens stam overdekt was met wollige boomluizen; men zou het aangezien hebben voor eenen salpeterachtigen uitslag. Ik liet hem met eene oplossing van de aloëharst wasschen, en de boomluizen van de boomen in den omtrek lieten hem ongemoeid. In den loop van eene maand bevrijdde ik den naastaan staanden appelboom van de boomluis, en het gansche jaar door waren er geene insecten op deze twee boomen meer te bespeuren. Deze appelboomen, die in het verleden jaar zouden uitgestorven zijn, staan thans vol bladeren en in bloei.

» Aan den oostkant van eenen muur waren twee oude kankerachtige stammen van perenboomen aan den wand gebonden, waarvan al de bladeren ineen gekrompen waren, en die in geen twee jaren gebloeid hebben. Ik liet derzelver stammen bestrijken met aarde, bevochtigd met eene oplossing van aloë; zij kregen weldra niet alleen de schoonste bladeren in plaats van de ziekelijke, maar stonden reeds in de eerste dagen van April in vollen bloei; en in weerwil van de vorst in den nacht tusschen den 24 en 25 April houden de bloesems zeer goed en schijnen zich tot vruchten te zullen zetten.

» Boits-fort-lez-Bruxelles, den 6 Mei 1854.

» F. V. RASPAIL."

Britsch Guyana.

Te Demerary zijn tot op den 5n Januarij, de dag waarop het financiele jaar eindigt, aan het Bureau van den Controleur Generaal, opgegeven als verscheept van den oogst van 1854, ongerekend hetgeen nog op de reede in de schepen geladen wordt of nog niet is opgegeven: 56,580 okshoofden (p. m. 113,000,000 pond oud Amsterd. gewigt) suiker, 28,824 puncheons rum, 2,543 vaten melassie en 55,095 pond koffij.

Eene vergelijking van den uitvoer van 1854 met dien van 1853 toont eene *vermeerdering* in 1854 aan van 12,350 okshoofden suiker, 10,030 puncheons rum en 21,716 ponden koffij; terwijl het artikel melassie eene *vermindering* aanwijst van 4,050 vaten, welke aan de meerdere productie van rum moet worden toegeschreven.

—Het weder was gedurende de laatste 14 dagen te Demerary zeer gunstig voor de suiker-kultuur en de gezondheidstoestand over het algemeen naar wensch. Men klaagt er nog steeds over gebrek aan genoegzaam werkende handen; er werden wel is waar nu en dan eenige Portugezen ingevoerd; ook was er een vaartuig uit Calcutta met 375 Coolies aangekomen, doch deze toevoeren beduidden zeer weinig voor de behoefte, zoodat het werkloon dagelijks hooger en hooger steeg.

Aan de Redactie, enz.

Veel is er in de laatste weken in de dagbladen te dezer plaatse geschreven, over Onderwijs en ook over Onderwijzers, wel had ik gewenscht daaromtrent ook eens mijne gedachten mede te deelen; maar, dewijl ik niet gaarne iets publiek maak zonder mijne naamteekening, was het mij verboden; althans mijn geschrijf zou voor partijdig hebben moeten doorgaan, dewijl ik behoor tot die partij, welke men ons geleerd heeft met den naam van *opgaande zon* te bestempelen.

Evenwel verscheen er in het *Sur. Weekblad* van Zondag ll. een stukje van de Heeren A. en S., zijdelings alweder betrekking hebbende op den strijd of men aan de reeds bestaande of aan de nieuw aangekomene Onderwijzers de voorkeur moet geven; maar toch meer regtstreeks doelende op het *al of niet* wenschelijke van het plaatsen van kinderen van beiderlei kunne op ééne school. Zonder vrees, dat het publiek mij hierin van partijdigheid zal kunnen beschuldigen, neem ik de vrijheid mijne denkbeelden omtrent dit gewigtige punt, dat de aandacht van alle Ouders en Onderwijzers overwaardig is, alleen in de hoofdzaken mede te deelen; — wilde men de zaak behoorlijk uitwerken, er zou meer plaats toe vereischt worden, dan ons in een dagblad kan toegestaan worden.

Om deze zaak wel te beoordeelen, hangt het naar mijn inzien geheel af van de soort van *School*, welke men bedoelt. Welk eene groote verscheidenheid van scholen vindt men niet tusschen den hoogsten en laagsten trap, tusschen de Hoogeschool en de Kleine-kinderschool. Vinden de Heeren A. en S. er geene zwarigheid in om de kleine-kinderscholen en de daaropvolgende gewone lagere scholen door jongens en meisjes gezamenlijk te doen bezoeken, ik vind het evenmin, ofschoon ik er ook hoegenaamd geen voordeel in zie, want de beschaving, die aan *den ruwen en stijven aard en zeden der jongens* door de meisjes zou worden medegedeeld, kan dan nog geene plaats hebben. Die beschaving welke de jongen van het meisje moet erlangen, bezit zij, als kind, zelve nog niet; die komt eerst, wanneer zij meer den maagdelijken leeftijd nadert. Wie, die eenigzins in de kinderwereld bekend is, weet niet, hoe meisjes soms even wild, ja nog wilder kunnen zijn dan jongens.

Bedoelt men scholen waar het lager Onderwijs tot een' hooger' trap wordt opgevoerd dan op de gewone volksscholen, waar het zelfs het middelbare nadert, (het onderscheid tusschen lager en middelbaar onderwijs is door de wet nog niet duidelijk gemaakt) daar ben ik het met de Heeren A. en S. niet eens. Dan is het hoogst noodzakelijk om beide geslachten op *afzonderlijke* scholen onderwijs te doen geven, zoowel met betrekking tot de zedelijkheid, als met betrekking tot de meer bepaalde rigting, die het onderwijs dan verkrijgt.

Met betrekking tot de zedelijkheid. Stellen wij ons jongens en meisjes voor van 12 tot 16 jaar, elkander dagelijks in ééne school ontmoetende en gewoon zijnde gemeenzaam met elkander om te gaan, wie zal niet toestemmen, dat het voor een' gemoedelijk' Onderwijzer eene groote verzwaring is van zijn reeds moeijelijk beroep, om dan te zorgen, dat door al zijne leerlingen de strengste regels der zedelijkheid en zedigheid worden in acht genomen. Ik houd het er voor, dat dit den braafsten, behoedzaamsten Onderwijzer niet mogelijk is. Moeijelijker wordt het hem nog in een tropisch gewest, waar, zoo als bekend is, driften en hartstogten spoediger en heftiger ontwaken, dan in een meer gematigd klimaat. Welke regtgeaarde Ouders, die in hunne jeugd scholen bezocht hebben, voor kinderen van beiderlei geslacht, herinneren zich niet, dat er wel eens zaken gebeurden, die zij, nu zelve Ouders geworden zijnde, niet gaarne met hunne zoons of dochters zouden zien voorvallen? Ik wil daarmede nu niet zeggen, dat men *jongens en meisjes jaren achtereen strengelijk van elkander gescheiden moet houden*; maar dit gebeurt ook niet, zoo als de Heeren A. en S. schijnen te vreezen, al plaatst men jongens en meisjes op afzonderlijke scholen. Immers in den huisselijken kring vindt men doorgaans reeds broeders en zusters bij elkander, en, als de tijd daar is, ontwaakt de natuurstem, die instinctmatig de jongens het liefst in gezelschap der meisjes en omgekeerd doet zijn. Ik geloof niet, dat er ooit een vader of eene moeder gevonden werd, die hunnen zoon of hunne dochter hebben moeten aanraden om het gezelschap van meisjes of jongens te zoeken. Zou die stem niet veeleer te sterk spreken, en zou het niet pligtmatiger zijn, derzelver ontwaken niet te bevorderen, door jongens en meisjes te lang bij elkander op ééne school te doen verkeeren? Voor de beschaving van beiden keur ik het evenwel zeer noodig, dat zij met elkander omgaan; maar buiten de school en na het verlaten derzelve is daar genoegzaam en beter gelegenheid toe.

Vreesde ik niet, dat mijn opstel te lang zou worden, ik zou mijne tweede bewering nog moeten uitwerken: dat het hoogst noodzakelijk is, jongens en meisjes af te scheiden, wanneer het onderwijs meer middelbaar begint te worden en dus meer eene bepaalde rigting verkrijgt, gewijzigd naar de toekomstige roeping des leerlings. Een enkel woord evenwel wensch ik hier nog over te zeggen.

Op de gewone lagere school wordt alles onderwezen, wat jongens en meisjes noodig hebben te weten, willen zij in hun' volgenden leeftijd de betrekkingen van burger, echtgenoot of ouder kunnen vervullen; maar nadert het Onderwijs meer het middelbare, dan moet de beschaving, die daardoor aan het eene en andere geslacht zal worden medegedeeld, eene gansch verschillende zijn, of de voornaamste grondregel bij het mededeelen van alle kennis of wetenschap: *Opvoeding door middel van het Onderwijs*, wordt zeer moeijelijk, ja bijna onmogelijk te betrachten. Wanneer de jongen als jongen, het meisje als meisje begint te denken en te handelen, al zijn zij nog niet tot de huwbaarheid genaderd, dan moet de rigting der opvoeding bij beiden gansch verschillend zijn, en het is niet mogelijk ze op ééne school te onderwijzen, wil men doel treffen. Veel zou er over dit punt nog te zeggen zijn, maar de ruimte is te beperkt.

Jammer is het dat er Onderwijzers gevonden worden, die, hoewel hulde moetende doen aan bovengenoemde gronden, uithoofde van omstandigheden verpligt zijn zich naar tegenovergestelde te gedragen.

In Holland worden vele mannen gevonden, uitstekende in het vak van Onderwijs, met wie ik de eer heb bekend te wezen, die dezelfde denkbeelden zijn toegedaan, en buitendien is alles wat in het beschaafde Europa goed is, nog niet altijd goed in tropische gewesten, het allerminst wat scholen betreft voor kinderen van verschillend geslacht.

A. Brouwer.

Eene wereld in 't klein.

Op den 15n. October 18** zeilde de nederlandsche bark *Snelheid*, kapitein de Boer, het gat van Brouwershaven uit, bestemd naar Rio-Janeiro. De lading bestond uit .... *landverhuizers*, lieden, die het in Europa niet naar den zin ging. Het waren deels Duitschers, gedeeltelijk Nederlanders, enkelen ook van andere natien. Over 't geheel waren het nog al knappe menschen. Sommigen verlieten hun vaderland om redenen van politieken aard, anderen om godsdienstbezwaren; sommigen omdat zij geen middelen van bestaan hadden; anderen omdat zij in de Nieuwe Wereld een voordeeliger bestaan voor zich zelven of hunne kinderen hoopten te zullen vinden; sommigen uit lust naar verandering, anderen uit zucht naar het vreemde en avontuurlijke. Er waren landbouwers, ambachtslieden, winkeliers onder, ook een paar schoolmeesters en een geneesheer. De meesten bezaten weinig meer dan hunne geschiktheid om een of ander ambacht of nering uit te oefenen; eenigen hadden werktuigen en gereedschappen, eigen aan hun beroep, medegenomen; enkele weinigen hadden een klein kapitaaltje te gelde gemaakt, en voerden dit mede, 't zij in contanten, 't zij in wissels.

Aanvankelijk was de vaart van de *Snelheid* zeer voorspoedig, en na eenige weken op zee te hebben doorgebragt, begonnen de reizigers reeds bij dagen het tijdstip te berekenen, waarop zij, naar allen gis, in het nieuwe vaderland voet aan wal zouden zetten. Maar niet lang nadat het schip de linie gepasseerd was, werd het door eenen hevigen storm overvallen, die twee etmalen aanhield. Ondanks alle zeemanschap geraakte de bark geheel van den koers af. Op den tweeden dag sloeg de bliksem in den grooten mast, die in zijn' val den bezaanmast en de fokkesteng medesleepte. Gelukkig kon men tijdig genoeg de vleet kappen. Zoo goed mogelijk werden er nu noodmasten opgezet (het weder was na die laatste onweersbui handzamer geworden); maar men was, helaas! ver nog van de kust, ver van alle havens althans, en dreef voor dat noodtuig schier op genade van wind en stroomen voort. Maar nog was de maat der rampen niet vol. In den vierden nacht na dat onweder werden allen door een' vreesselijken schok gewekt; het schip had op een rif of bank gestooten. Bij het aanbreken van den dag vertoonde zich op korten afstand een heuvelachtig, schoon weinig verheven, groen eiland, maar bleek tegelijk overtuigend, dat het schip onherstelbaar verloren zou zijn te midden van de banken en klippen, waar het tusschen geraakt was. Spoedig stootte het op nieuw en nog eens. Het werd lek, en maakte veel water. Gelukkig was de zee kalm en het strand niet moeijelijk te bereiken. De booten werden uitgezet, en de eerste zorg was het lijf te redden. De kapitein bleef de laatste man op het schip en bewaarde er de orde. Aan zijn moed en beleid was het te danken, dat niemand het leven verloor. Maar nadat ook de jol, die hem opnam, van het schip was afgestoken, zonk het weinige minuten later en berstte in stukken. Men had niets kunnen medenemen dan eenige levensmiddelen, wat kleederen en enkele gereedschappen. Een paar honden hadden zich zwemmende gered.

Het eiland, dat eenige uren omtrek had, bleek onbewoond maar niet onbewoonbaar te zijn. Zelfs scheen het, dat er flaauwe sporen waren van vroegere cultuur; maar het moest reeds lang geleden zijn. Er was een rijdom van vruchtboomen, in de warme luchtstreek te huis behoorende, waaronder ook de kokos en pisang; ijams, en manioc-wortelen werden op sommige plekken gevonden. Later ontdekte men ook eene soort van wilde maïs. Er scheen bovendien overvloed van klein wild en gevogelte te zijn; de zee, die het omspoelde, leverde velerlei visch, schildpadden en schelpdieren op. Men kon zich dus aanvankelijk redden, al was het ook behelpen.

Wij gaan de eerste weken van het verblijf der schipbreukelingen op hun eiland voorbij. In den beginne leefden zij in hoop, dat een of ander schip hen zou komen verlossen; maar hoe de wachters ook tuurden dag aan dag, van zonsopgang tot zonsondergang, geen zeil liet zich zien. Het eiland lag te ver buiten de gewone vaart. Reeds was er herhaaldelijk gesproken van het waagstuk om met de booten naar het vasteland over te steken; maar de naaste plek der kust werd berekend op 300 Eng. mijlen, en de naatste bewoonde plek nog veel verder. Zulk een' togt met ranke, overladene booten te ondernemen, ware onzin. Langzamerhand vormden zich twee gevoelens: er waren er, die trots alle gevaar het eiland wilden verlaten, en hieronder behoorde de bemanning van de *Snelheid* met enkele avonturiers; maar de meesten der landverhuizers voegden zich bij de meening van eenen ouden Frieschen boer (in de wandeling Solke-oom genoemd), een man, die eenig gezag had verworven en die aldus sprak: » Vrienden, wij hebben vrijwillig ons vaderland verlaten om een nieuw land ter bewoning te zoeken. Waartoe? Om een rustig, kalm en tevreden leven te leiden. Wij zijn hier op dit eiland geworpen door Gods beschikking, en het biedt ons alles aan wat wij behoeven. Zullen wij het in de binnenlanden van Brazilië beter hebben? Hier zijn wij vrij en onze eigen meesters en onder vrienden. Zullen wij het daar ginds onder vreemden beter hebben? Wie dus gaan wil, hij ga, en God geleide hem. Wij bevinden ons hier wel. Alleen verzoeken wij u, bij uwe aankomst, een scheepje uit te rusten om ons die zaken te brengen, die we 't meest noodig hebben." — zoo scheidde men, niet zonder aandoening. Twee booten werden uitgerust, en zoo goed mogelijk geproviandeerd. De Kapitein en zijn volk en een tiental andere personen vertrokken er mede. Men heeft nooit weder iets van hen vernomen.

De achtergeblevenen (130 tot 140 hoofden) gingen nu met ijver aan het werk om hunne woonplaats naar eisch in te rigten. Tot nog toe hadden zij in verspreide hutten, van takken en bladeren zamengesteld, of in boomen, of in holen, of onder den blooten hemel hun nacht leger gehad. Nu was de eerste zorg die voor geschikte woningen. Eene kleine vlakte aan den noordoostkant van het eiland, van eene beek doorstroomd, werd daartoe uitgezocht. Aan elk gezin werd een stuk gronds toebedeeld en elk teeg aan het bouwen. Maar 't werk ging velen slecht van de hand; daarbij was er gebrek aan gereedschap, en elk oogenblik werd dan deze, dan gene genoodzaakt het bouwen te laten varen om iets anders te verrigten, om te jagen, te visschen, brandhout te verzamelen, vruchten te plukken, water te halen, enz. » Dat gaat zoo niet," zeide Solke-oom, » wij moeten onzen arbeid *verdeelen*. Elk moet doen wat hem het best lijkt, en niet alleen voor zich zelven maar voor ons allen." Zoo gezegd zoo gedaan. Wie timmerman, of metselaar, of schrijnwerker was van zijn ambacht (en zulke waren er verscheidene) werden nu uitsluitend belast met het bouwen der woningen; anderen, die geen bepaald ambacht geleerd hadden en vooreerst niets beters konden doen, sleepten het hout aan. De kinderen sprokkelden de takken en splinters bijeen en bragten ze op hoopen; de vrouwen kookten de pot. De doctor (met eenige anderen) voorzag haar met eetwaren, 't zij wild, of gevogelte, of visch, of ook voedzame kruiden en wortelen, die hij als botanicus kende.

Het was opmerkelijk hoe alles nu veel gemakkelijker en eenvoudiger en sneller en geregelder ging. Die arme doctor ware zeker in geen half jaar met zijn huis klaar gekomen, en reeds den eersten dag had hij zich de handen opengescheurd aan splinters en bast, bij eene vruchtelooze poging om van een' boom iets te maken, dat naar een paal of balk geleek. Nu zwierf hij naar hartelust over 't schoone eiland rond, deed allerlei ontdekkingen, bragt elken avond rijken buit mede, en vond elken avond zijne woning een heel eind gevorderd. Zoo ging het met alle anderen. — Solke-oom arbeidde niet mee; hij hield slechts het toezigt over alles; maar hij was daarbij niet minder werkzaam en vooral niet minder nuttig dan de overigen. Hij gaf elk een' goeden raad, hij bewaarde de orde en regelmaat, hij deed uitspraak bij verschil, hij hield aanteekening zoo goed hij kon van 't geen onthouden moest worden, en allen erkenden zoo volmondig de groote diensten, die hij hun bewees, dat, elk voor niemand liever werkte dan voor hem.

Het was aardig te zien hoe de bouwlieden zelven wederom onderling hunnen arbeid verdeelden: eenigen deden niets anders dan het gereedmaken van stijlen en posten, anderen zettedeń ze op en verbonden ze onderling tot een geraamte, een touwslager maakte touw van boombast en slingerplanten, om de gebindten vast te hechten; dan kwam de metselaar met zijne opperlieden, om met een soort van leem de muren aan te strijken; een gewezen stoelenmatter leerde spoedig de kunst om de daken van gevlochten riet en palmblad te vervaardigen; een kastemaker hield zich met het »fijne werk" bezig, de deuren en vensterluiken. Aardig was het ook, hoe een Lyonsche zijdewever (hij had, wegens deelneming aan democratische woelingen moeten vlugten en was

over Zwitserland den Rijn af naar Holland gekomen) op zijne wijze medewerkte. Hij had nooit iets bij de hand gehad dan zijn weefgetouw en niets geleerd; daarbij was hij zwak van ligchaam en ongeschikt tot zwaren arbeid. Maar hij was goedwillig, vrolijk, vernuftig. Om niet leêg te loopen, bedacht hij om zeeplanten, varens en mosplanten (die wel niet talrijk, maar toch hier en daar in de bosschen gevonden werden) te verzamelen, en daarmede de wanden der woningen van binnen te bekleeden. En hij wist daarbij met zooveel smaak de verschillende soorten en kleuren af te wisselen, dat het tegelijk een sierlijk behangsel werd. Er waren er, die hem als een nutteloos mensch beschouwden en voor » doeniet" en » doodeter" scholden. Maar Solke-oom zeide dan: » Laat hem begaan. Hij maakt ons onze woning genoegelijk en aangenaam. Als alleen *die* man nuttig moest heeten, wiens arbeid slechts de eerste ruwe behoeften vervult, wat zou men dan in Europa met de behangers, en verwers, en spiegelmakers en honderd anderen aanvangen? En wat zou ons leven treurig zijn, als wij ons niet meer verschaften dan het volstrekt noodzakelijke. Dan behoefden de vrouwen ook onze spijzen niet toe te bereiden en lekker te maken." De meesten stemden hiermeê in. En de vrouwtjes vooral waren den goeden Lyonees dankbaar, dat hij hare huisjes zoo netjes opknapte.

Zoo was dus de behoefte aan huisvesting redelijk wel vervuld. Tegen de hitte bij dag, tegen de koude bij nacht had elk eene geschikte schuilplaats. En toen na eenige maanden de regentijd kwam, ondervond men eerst regt het genot van » een huis" te hebben. Daarbij vond ook de zin voor eigen huis, eigen kring, eigen huisgezin voldoening.— Ook het voedsel was tamelijk overvloedig en geschikt, en de kleeding had men nog van het schip mede gebragt. Maar reeds spoedig hadden enkelen der meest vooruitzienden begrepen, dat die behoefte aan voedsel en kleeding mettertijd wel eens zorgelijk konde worden. De laatste raakte versleten; het eerste zou misschien niet altijd even ruim voorhanden zijn. Dit kon afhangen van de saisoenen; en het kon ook wel zijn, dat er op den duur meer verbruikt werd dan het eiland opleverde. Hier voor moest gewaakt worden.

Men was vroeger wel eens wat ruw en wat rijkelijk geweest. Had de doctor met de zijnen meer wild, of vruchten, of wortelen aangebragt dan dadelijk noodig was, dan werd het overschot verwaarloosd of weggeworpen. Nu ging men aan het *sparen*. Die producten van den grond, die het langst konden duren, werden ter zijde gelegd, en in bergplaatsen opgestapeld. Vleesch en visch werden in den rook gehangen, of met zout, dat men tusschen de klippen had gevonden, gezult. Maar de voorzorg moest verder gaan. De voornaamste en smakelijkste wortelgewassen werden uitgezocht en in geschikten grond gepoot. Een paar landbouwers beproefden de maïssoort, die wild op het eiland groeide maar eene karige en armelijke vrucht opleverde, te verbouwen. Dit gelukte en (wij willen hier eenigen tijd vooruitloopen) van jaar tot jaar werd het product ruimer en edeler te gelijk. Eene andere proef werd genomen en met den besten uitslag bekroond. Onder de meegenomen proviant was ook een zak aardappels geweest; die waren spoedig verbruikt geworden; maar drie of vier waren onder de schillen en vuilnis verloren geraakt en later toevallig weergevonden. Solke-oom, die bij de vondst was, raadde, ze op een hoogen heuvelkling, die naar het zuiden lag, te pooten. Zij liepen uit, groeiden welig, werden met zorg beschut en gekweekt, en eenige jaren later waren er verscheidene akkers met aardappelen beplant op het eiland te vinden. Zoo rijk en overvloedig is de natuur en gewillig om den arbeid des menschen te loonen.

(*Vervolg en slot in een volgend nummer.*)

Burgerlijke Stand.

Van den 12den tot den 18den Januarij 1855, zijn alhier ingeschreven, als overleden:
Den 12den, Anna Maria de Montel, 86 jaren. † Den 13den, Catharina Detering, geb. Schlott, 44 jaren. † Den 18den, Matthias Hendrik Raskein, 63 jaren. †

Scheepvaart.

Aangekomen.

Den 18n. dezer, Z. M. schoener *de Wesp*, van Curaçao, ligt quarantaine.

Uitgeklaard.

In Nickerie.

Den 16den December 1854, de Eng. brigantijn *Relief*, kapt. W. Hinds, naar Barbados, lading: 1642 kubieke voeten Hout.

Idem, het Ned. schip *Carolina*, kapt. L. Staal, naar Amsterdam, lading: 319 vaten Suiker 467,475 p., 7 balen schoone Katoen 2,205 pond, 132 kubieke voeten Cederhout en 6000 pond Kwassiehout.

Den 19den, de Nederl. schoener *Defiance*, kapt. W. Fairley, lading: 62 b. schoone Katoen 20,150 pond.

Den 20sten, de Nederl. schoener *Ellen*, kapt. J. A. Oosterholt, lading: 50 puncheons Rum 5000 gall., 1 baal schoone Katoen 325 pond, 13 vaten gepelde Koorn en 48 stuks Kippen. — Beiden naar Demerary.

Den 23sten, het Ned. schip de *Goede Verwachting*, kapt. A. R. de Lang, naar Rotterdam, lading: 220 vaten Suiker 331,200 pond en 40 kubieke vt. Cederhout.

Schepen in Lading.

NAAR AMSTERDAM.

Antonie en Eugenie, kapt. Lundt qq. adres bij F. Emanuels.

Anna Maria Henrietta, kapt. Bos, adres bij Gisius & Co.

ADVERTENTIEN.

Bij inschrijving, het hoogste bod goedgekeurd zijnde, wordt tegen *Kontante Betaling* te koop aangeboden:
Van Plantaadje *Vossenburg*,
40 VATEN SUIKER,
Van Plantaadje *Sinabo*,
30 DITO DITO.
Om voor rekening en risico van den kooper, binnen 8 dagen, van plantaadje te worden afgehaald.
Zullende de inschrijvings billetten worden aangenomen ten kantore van H. G. ROUX, tot **HEDEN** den 20 dezer. des morgens ten 12 ure. (464)

(521) Uithoofde van voorgenomen vertrek uit deze kolonie wenscht de ondergeteekende zijne **APOTHEKERS-AFFAIRE** te liquideren, hij verzoekt derhalve zijne DEBITEUREN het hem verschuldigde tot *ultimo* December 1854 in de maand Maart e. k. te voldoen; zullende hij na dien tijd, aan degenen, die aan zijn verzoek geen gevolg mogten hebben gegeven, geene medicijnen meer op rekening afleveren, en de VORDERINGEN ter **VERVOLGING** overgeven.
Paramaribo, den 19 Januarij 1855.
J. C. HARTMAN.

Wordt TE KOOP gevraagd:
eene groote hoeveelheid
VANILLE,
waarvan de peulen half geel en *niet gespleten* zijn. — Adres ter dezer drukkerij.
(462)

Ontvangen per de Amer. Bark *Clara C. Bell* en de Schoener *Charles Hill*, en verkrijgbaar bij den ondergeteekende:
Amerikaansche *BOTER* en *KAAS*, Rozijnen, Corenten, Vijgen, enz.
Extra familij **BEEF** in heele, halve en kwart vaten, Mess, Prime en Clear **SPEK**, Familij dito in halve vaten, **HAMMEN**. Amer. *ROOKVLEESCH*, **TONGEN** in *kwart* en *vijfde* vaatjes, **ZALM** in vaten en tobben, Shepherd **ZEEP**, sperm- en compositie KAARSEN, **REUZEL**, *S. f.* **BLOM**, **BOKKINGS** in kisten, **OESTERS**, **KREEFTEN**, **ZALM** en **MAKREEL** in blik.
1000 Amerik. BLINDERS.
Nog voorradig:
Wp. en pp. PLANKEN, Pik en Teer, Breeuwwerk, Zout, GENEVER in roode kelders en nog vele andere GOEDEREN. (1318)
D. F. BIXBY.

O. I. *RIJST*
tegen zeer *billijken prijs*, te bekomen bij den ondergeteekende, in het pakhuis van de Heeren A. Christie & Co.
(435) JNO. MILLAR.

De PILLEN van **HOLLOWAY**
zijn zeer aanbevelenswaardig in gevallen van galziekte en bedorven maag.

Uittreksel uit eenen brief van den heer D. E. Evans, reiziger in handelszaken, te Chester, gedagteekend 7 September 1853, aan den Professor Holloway. Mijnheer! sedert geruimen tijd was ik smartelijk lijdende aan galziekte, gebrekkige spijsvertering en bedorven maag. In de hoop daarvan te herstellen, gebruikte ik eene menigte geneesmiddelen, doch bij geen een derzelve vond ik de minste baat. Intusschen werd mij door den heer Hugh, te Harlech, aangeraden uwe pillen te gebruiken, en met genoegen kan ik u mededeelen dat zij in weinig tijds mijne eetlust herstelden, zoodat ik thans de beste gezondheid geniet. (geteekend) D. E. EVANS.

Deze **PILLEN** zijn alhier verkrijgbaar gesteld bij den Apotheker A. B. de Vries, aan de *Zwartenhovenbrug straat* a 1, *f* 3 en *f* 5. (1299)

Gedrukt bij **J. C. MULLER Az.**